Vihreä kasvu
Minna Ojanperä

14.2.2023

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Asia: E 160/2022 vp. Valtioneuvoston selvitys: Suomen ennakkovaikuttamislinjaukset EU:n tulevaan raaka-ainealoitteeseen

Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry kiittää mahdollisuudesta lausua Suomen ennakkovaikuttamislinjauksista EU:n tulevaan raaka-ainealoitteeseen ja toteaa seuraavaa:

Euroopan komission on tarkoitus antaa raaka-aineisiin liittyvä esityskokonaisuus 8.3.2023. Kokonaisuudella, joka sisältää todennäköisesti myös lainsäädäntöä, pyritään lisäämään ja monipuolistamaan kriittisten raaka-aineiden tuotantoketjuja, parantamaan ennakointia ja hallintoa sekä kannustamaan kriittisten raaka-aineiden talteenottoon ja kierrätykseen.

EK pitää erittäin hyvänä, että Suomi valmistautuu vaikuttamaan ennakolta erittäin tärkeään raaka-ainealoitteeseen. Suomen ennakkovaikuttamislinjauksissa on tuotu hyvin esiin kriittisten materiaalien olennainen rooli niin digivihreässä siirtymässä kuin turvallisuus- ja ulkopolitiikassa. **EK yhtyy monin osin valtioneuvoston ennakkovaikuttamislinjauksiin.**

Suomen ennakkovaikuttamislinjauksissa otetaan laajasti huomioon raaka-ainealoitteen eri ulottuvuudet. Varsinaisia kantoja Suomen ei tule määritellä ennen kuin aloitteen varsinainen sisältö on vielä julkaisematta. Lisäksi vaikutustenarviot ovat keskeinen osa Suomen kannanmuodostusta.

EK esittää, että ennakkovaikuttamislinjausten raaka-ainehuoltoa koskeviin osiin nostetaan vahvemmin huoltovarmuusnäkökulma. Kantaluonnoksessa huoltovarmuuteen viitataan kohdassa, jossa painotetaan uusiutuvien eurooppalaisten materiaalivirtojen hyödyntämistä uusiutumattomien sijasta. Kriittisten raaka-aineiden merkitys huoltovarmuudelle *ylipäätään* tulee tunnistaa tätä laajemmin.

EK on pitkään tuonut esiin sujuvien maankäyttö- ja ympäristölupaprosessien merkitystä investointien kriittisenä elementtinä. Lupaprosessit nousivat Venäjän hyökkäyssodan aiheuttaman energiakriisin myötä vahvasti Euroopan unionin päätöksenteon ytimeen. EU:sta on tullut lyhyellä aikajänteellä lainsäädäntöä, joilla pyritään nopeuttamaan erityisesti energiainvestointien edistämistä eri puolella Eurooppaa, myös Suomessa.

EK katsoo, että julkisen vallan käyttöön perustuvien ympäristöllisten lupaprosessien tulee olla kaikille tasapuoliset toimialasta riippumatta. Suomessa on hyvät mahdollisuudet sujuvoittaa kansalliseen lainsäädäntöön nojautuvia maankäyttö- ja lupaprosesseja entisestään. EK on esittänyt lukuisia sujuvoittamisesityksiä tilanteen parantamiseksi, esimerkiksi 1+1+1 -mallin. **Suomen ennakkovaikuttamislinjauksesta poiketen EK ei poissulje lainsäädäntömuutoksia, joissa määritellään etusijoja erityisen kriittisten investointien etenemiselle. Pidämme myös mahdollisena, että yleisen edun lainsäädännöllisellä määrittelyllä voidaan edistää kriittisten investointien edistämistä Suomessa ja EU:ssa.**

On huomioitava, että EU-lainsäädäntö on merkittävässä roolissa erityisesti ympäristöpolitiikan alalla. EK pitää tärkeänä, että Suomen ennakkovaikuttamislinjauksessa painotetaan sujuvien lupamenettelyjen merkitystä myös tulevassa raaka-ainealoitteessa. Käynnissä olevissa EU-

lainsäädännön uudistuksissa, kuten teollisuuspäästödirektiivissä, ei menettelyjen sujuvoittaminen ole keskiössä. **EK huomauttaa, että raaka-ainealoitteen ohella Suomen EU-vaikuttamista tulee terävöittää entisestään erityisesti lupamenettelyjen osalta jo Ruotsin puheenjohtajakauden aikana.**

EK katsoo, että Suomen ennakkovaikuttamislinja on oikeansuuntainen ja siten kannatettava.

Kunnioittavasti,

Minna Ojanperä
johtava asiantuntija